

sonal —10.606 milions—, la Seguretat Social del clero —2.055 milions—, el capítol de *varios* —332 milions— i el d'Universitats Eclesiàstiques —234 milions.

El perquè de la finançació estatal a l'església

L'església s'autofinança a l'Estat espanyol fins a la meitat del segle XIX (1813-1850), període en el qual es produí la desamortització de Mendizábal i es prohibí a la institució que cobrara impostos. La primera constitució que parla de l'obligació de l'estat per mantenir el culte és la de 1837 (Art. 11). Aquesta disposició es repetiria també a les Constitucions de 1845, 1869 i 1876.

El 1953, el règim franquista signà amb la Santa Creu un Concordat compromentent-se al sosteniment de l'església «a título de indemnización por las pasadas desamortizaciones y por la contribución a la obra de la Iglesia a favor de la nación».

Amb la instauració de la democràcia, l'estat firma un nou Concordat, el de 1979. En el document subscrit no es parla ja que l'estat tinga de continuar finançant l'església per les passades desamortitzacions sinó pel fet que aquesta promou el bé comú. Per bé comú hem d'entendre el fenomen religiós i l'activitat social desenrotllada per l'església: obres de beneficència, art, cultura...

Aquest mateix principi permet a l'església no quedar subjecta a tributacions per les prestacions que pugui obtenir dels seus fidels, ensenyament en seminaris, adquisició d'objectes destinats al culte, patrimoni immoble o impostos sobre successions, donacions, transmissions patrimonials, com també a certs beneficis fiscals.

La finançació de les confessions fora de l'Estat espanyol

A la majoria dels països socialistes, llevat de l'URSS, els estats ajuden al sosteniment de les confessions mitjançant exempcions fiscals, manteniment de temples, seguretat social a ministres consagrats i subvencions d'activitats caritatives o assistencials. Romania, Txecoslovàquia i Hongria paguen salaris als seus ministres sagrats sempre que aquests hagen prestat jurament de fidelitat al règim i exercesquen l'activitat eclesiàstica amb el permís de l'estat.

La República Democràtica Alemanya permet que les esglésies recaptin

un impost religiós del sou dels ciutadans. Aquest impost és de l'1 per cent. A Polònia hi ha un fons eclesiàstic per cadascuna de les confessions. Als països del Benelux, les confessions reconegudes, catòlics, protestants i jueus són subvencionades per l'estat. A Holanda, a més d'aquesta subvenció, l'estat cobra un impost religiós que ell mateix recapta per a les distintes confessions.

A l'Alemanya Federal, a més de les subvencions que reben les confessions, l'estat cobra un impost addicional di-

ferent dels seus per tal de fer-lo arribar a les esglésies. França i Portugal no subvencionen directament cap confessió. Indirectament paguen els serveis religiosos a penitenciaris i establiments hospitalaris. També contribueixen a la construcció d'esglésies i apliquen deduccions per donatius.

El model italià és el cas que més s'assembla a l'espanyol. L'actual sistema de finançació és mixt, estat-assignació tributària. A partir de 1990, l'església italiana s'independitzarà totalment de l'estat i passarà a autofinçar-se. □

LES DIÒCESIS DE LA TARRACONENSE OPTEN PER L'AUTOFINANÇACIÓ

Desconfiar de la CEE

Mentre la recaptació fiscal de Catalunya representava, el 1986, el 23-24% de l'Estat espanyol, la Tarraconense només en rebia un 10%. La redistribució de la CEE no interessa als catòlics catalans.

Les diverses diòcesis de l'administració eclesiàstica pateixen el centralisme de la finançació.

F. Sanmartí i Casals

El finançament de les diòcesis en què es troba dividida l'administració eclesiàstica és centralista. Tots els diners que dona l'estat a l'església han de passar necessàriament pel Fondo Común Interdiocesano i és aquest qui reparteix després les quantitats que possibiliten, en part, el funcionament de les diverses circumscripcions.

Aquest model de gestió facilitada que hi haja diòcesis que fan arribar al Fondo Interdiocesano molts més diners dels que després reben. Catalunya és, en aquest sentit, un bon exemple.

Dins del projecte global conegut pel nom «Germanor», les vuit diòcesis de

la Tarraconense —Barcelona, Girona, Lleida, Solsona, Tarragona, Tortosa, Urgell i Vic— treballen plegades des de l'any 1982 amb l'objectiu d'avançar cap a la total autofinançació. Com a conseqüència, l'any 1986, per exemple, l'índex global d'autofinançament de les diòcesis de la Tarraconense ja va arribar quasi al 75 per cent.

Des del punt de vista d'aquestes diòcesis, el nou sistema d'assignació tributària cal considerar-lo beneficiós per al conjunt de l'economia de l'església, sense que arribi a tenir els avantatges que hauria comportat un sistema de finançació netament favorable, com per exemple, el de la desgravació fiscal. Entre els aspectes considerats més positius del nou sistema de finançament

Extracte del moviment econòmic de la Tarraconense 1986*

	Barcelona	Girona	Lleida	Solsona	Tarragona	Tortosa	Urgell	Vic	Total
Aportacions de la CEE ...	537.021	189.031	99.090	99.050	118.097	93.019	78.059	148.072	1.355.013
Total Ingressos	3.393.028	554.086	339.032	236.060	327.047	227.032	146.026	518.084	5.743.041
Índex d'autofinançament .	80%	65%	67%	61,5%	64%	59%	47%	69%	73%

* Quantitats avaluades en milions de pessetes.

Els fidels pagaran les despeses de l'església.

n'hi ha dos que sobresurten: que és transitori i que representa una certa liberalització del sistema fiscal. No es confia, en canvi, que a partir d'ara la CEE aportí més diners a Catalunya.

I és que la política econòmica de la Tarraconense és escèptica davant els ajuts que puguin arribar de Madrid i, des de fa anys, igual com ara, ha estat orientada definitivament cap a l'auto-finançació. Com a dada rellevant destaca que només en col·lectes, donatius i altres aportacions dels fidels —sempre amb dades de 1986— la Tarraconense ingressà 2.785.017 pessetes, més del doble del 1.355.013 ingressades en concepte d'aportacions de la Conferència Episcopal Espanyola i a més, perquè la redistribució econòmica que fa la CEE ha suposat un negoci altament deficitari per a les diòcesis catalanes. Així s'ha esdevingut fins ara. Només cal tenir en compte, altra vegada, les xifres del 1986. Mentre la recaptació fiscal de Catalunya representava el 23-24 per cent respecte a l'Estat espanyol, la Tarraconense només rebia un 10 per cent dels 13.500 milions repartits des de la Conferència Episcopal Espanyola, és a dir, uns 2.000 milions menys, en un sol any. □

Més enllà de la Península

Francesca Sastre

El pressupost de la diòcesi de Mallorca durant el darrer exercici comptabilitzat fou de 183 milions de pessetes. 155 milions van ser aportats per la Conferència Episcopal, 14 milions pels fidels i les parròquies amb superàvit, Mallorca, Inca i Manacor, aportaren quasi 7 milions. La resta, fins arribar als 183 del total, provingueren dels diferents convenis que la diòcesi manté amb institucions civils, com l'Ajuntament de Palma i l'Insalud, a canvi de contraprestacions d'assistència religiosa.

La major part del pressupost s'utilitzarà per a pagar la nòmina de capellans i personal administratiu, 136 milions. 15 milions es destinaren a l'acabament d'obres d'infraestructura, 12 al manteniment de seminaris i 15 més a subvencionar diverses parròquies.

Segons Pere Torres, ecònom de la diòcesi, «el fi últim dels diners que passen, d'alguna o altra forma per l'església, no sempre tenen una explicació fàcil. Molts fidels efectuen donacions que volen que siguin destinades a una cosa concreta i nosaltres no podem canviar-ne la destinació. Càritas, per exemple, ha de destinar tots els seus ingressos a missions i obres de caritat sense poder utilitzar les seves entrades en altres assumptes que també li puguin interessar».

Fora d'això, el punt més fosc en els diners que administra l'església són els que provenen dels interessos de comptes corrents de fidels ingressats a la Caixa Diocesana. Aquests interessos, que poden arribar a ser milions, s'utilitzen posteriorment en allò que és conegut amb el nom de «mandes ptes».

DIVISIÓ D'OPINIONS RESPECTE A LA FINANÇACIÓ

Com se subvencionen la resta de confessions

Les diferents confessions no catòliques opten entre el rebuig a les aportacions de l'estat i l'exigència d'una altra fórmula d'impost religiós.

Esther Roig

L'Església evangèlica no rep cap subvenció de l'estat, tant ella com els seus pastors viuen de les aportacions dels fidels. Els evangelistes són partidaris de la separació església-estat i, per tant, no estan d'acord amb l'impost religiós. En opinió del secretari general de la Unió Evangèlica de València, Manuel Sarrià, «la religió no ha de ser una càrrega per a cap ciutadà, sinó responsabilitat exclusiva dels fidels, el que

vulga religió que se la pague. El tracte que rep l'església catòlica per part de l'estat ens sembla discriminatori. Una confessió no hauria d'acceptar cap tipus de subvenció si no és la dels seus fidels».

La confessió jueva es manté actualment gràcies a les subvencions dels seus feligresos. És partidària de l'impost religiós, però aplicant una altra fórmula tècnica a l'acordada per l'estat amb l'església catòlica. Segons Samuel Toledano, secretari general de les Comunitats Israelianes, «el criteri